

СОФИЙСКА
АДВОКАТСКА
КОЛЕГИЯ

СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ
София 1309
бул. Тодор Александров 137, ет.2 и 3
register@sak-sas.bg

Изх. № 1806

Дата: 06.11.2024 г.

ДО
Мария Филипова
Председател на Комисията за защита на потребителите

ПУБЛИЧНА ПОЗИЦИЯ

на Софийския адвокатски съвет, представляван от адв.
Стефан Марчев – Председател, адрес: София, бул.
Тодор Александров 137, ет.3

Уважаема госпожо Филипова,

Във Ваше интервю, разпространено от БТА¹, впоследствие разпространено в ефира на Българското национално радио, както и в други национални медии и в специализирани правни сайтове (например lex.bg²), призовавате потребителите да не използват адвокати, тъй като Ви е и институцията, която представлявате, работите за тяхната защита:

„Така си спестяват множество такси, защото дори служебните адвокати взимат минимално възнаграждение. Обръщам се към потребителите, вече не са ви нужни адвокати, ще работим за вашата защита, вече не сте сами“.

Упражняването на адвокатската професия е дейност, предвидена в Конституцията, за правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на физическите и юридическите лица. Правото на адвокатска защита е конституционно регламентирано в чл.30, ал.4 от Конституцията. Макар това право да е конституционно закрепено единствено по отношение защитата на задържаните или привлечените като обвиняеми лица, правото на справедлив процес, в което се включва и защитата от адвокат, отдавна е разширено и признато по отношение защитата от адвокат в административни процедури и пред административни органи като КЗП от практиката на СЕС и ЕСПЧ. Постановените решения на Съда на ЕС са многобройни и датират още от 1986г.³ В този

¹ БТА :: [Небанковите финансови институции имат 14 дни да преразгледат договорите за неравноправни клаузи, каза председателят на КЗП Мария Филипова](#)

² <https://news.lex.bg/КЗП-ще-съди-фирмите-за-бързи-кредити-ако-до-две-седмици-не-премахнат-неравноправните-клаузи>

³ Дело T-260/94, *Air Inter v Commission* [1997] ECR II-997, параграф 60; Дело 234/84, *Belgium v Commission* [1986] ECR 2263, параграф 27; Дело C- 135/92, *Fiskano v Commission* [1994] ECR I-2885, параграф 39; Съединени дела T- 309/04, T-317/04, T-329/04, T-336/04, *TV 2/Danmark A/S and others v Commission* [2008] ECR II- 2935, параграф 136; Дело T-170/06, *Arosa Company Ltd v Commission* [2007] ECR II-2601, параграф 91; Дело T-189/02, *Ente per le Ville vesuviane v Commission* [2007] ECR II-89, параграф 88 и др.

смисъл са мотивите на решение на Съда на европейския съюз от 14.05.2020г. по дело С-667/18, в което се приема, че гражданите имат право да ползват адвокатска защита във всякаква административна процедура, която може да премине в съдебна фаза или да е свързана и предхождаща съдебно производство. Правото на адвокатска защита е прогласено и в един от най-важните инструменти за защита на човешките права – Основните принципи на ООН за ролята на адвокатите, приети от Осмия конгрес на ООН, проведен през 1990г. Според Основните принципи на ООН адекватната защита на всички човешки права с икономически, социален, културен, граждански или политически характер, изисква ефективен достъп до правна помощ, осигурена от независимата адвокатска общност. Това право е проведено и гарантирано в третия, шестнадесетия и деветнадесетия принцип от този международен инструмент.

Единствено адвокатската професия дава право на лицата, които я упражняват да извършват представителство на доверителите и подзащитните и да защитават правата и законните им интереси пред органите на съдебната власт, административните органи и служби, както и пред физически и юридически лица (чл.24 ЗА). Съгласно текста на чл.29 от Закона за адвокатурата пред административните органи и други служби в страната адвокатът е приравнен със съдията по отношение на дължимото му уважение и му се дължи съдействие като на съдия.

Направеното от вас изказване показва непознаване на правовия ред в страната, липса на институционално отношение и демонстриране на неуважение към адвокатската общност в България и адвокатурата като институция. Недопустимо е да се отправят призови към гражданите да не упражняват свои конституционни права, каквото е правото на адвокатска защита, особено от лица, заемащи отговорни постове и представляващи държавни органи като Комисията за защита на потребителите. Ползването на адвокатска защита по потребителски спорове и при подаване на сигнали до Комисията за защита на потребителите, може само да подпомогне дейността на тази Комисия и да допринесе за идентифициране на неравноправни клаузи в потребителски договори. Редица адвокати участват активно в дейността на сдружения и асоциации за защита правата на потребителите и често предоставят безвъзмездна защита на потребители в затруднено финансово състояние.

Дори в контекста на изявлението Ви, че предстои КЗП да предяви колективен иск за защита на потребителски права, призивът Ви към гражданите да не ползват адвокатска защита по потребителски спорове не зачита правовия ред и въвежда в заблуждение българските граждани, че вместо адвокатите Комисията за защита на потребителите може да извърши всички действия за защитата на техните права, които може да извърши един адвокат. Горното отлично знаете, че не може да бъде реализирано на практика и за всички граждани е видно бездействието на представляваната от вас Комисия по наболели проблеми на потребителите в отношенията им с кредитори и търговци.

Нещо повече, държавните органи за защита правата на потребителите не са натоварени с функция да заместят адвокатите, в какъвто смисъл е изказването ви. Софийският адвокатски съвет Ви обръща внимание, че именно адвокатите ежедневно се борят за правата на потребители в хиляди съдебни производства за установяване наличието на неравноправни клаузи и редуциране на задълженията към фирмите за бързи кредити. Докато адвокатурата води тези битки години наред, представляваната от вас институция – КЗП се ангажира да извърши преглед на общите условия на тези кредитори на един много късен етап след многократни сигнали от адвокати и граждански организации. Благодарение на адвокатите, консултиращи гражданите и участващи в съдебните производства във връзка с договори за потребителски кредити, бяха постановени редица решения и определения на Съда на ЕС по преюдициални запитвания за неравноправни клаузи като решението по дело С-714/22 срещу „Профи Кредит

България“ ЕООД⁴ или определението от 18 октомври 2023г. по дело С-117/23, което промени практиката на съдилищата в България по клаузи за прехвърляне на валутния риск при кредити, деноминирани в швейцарски франкове⁵. По колективен иск на Сдружение Правна помощ на потребителите (чийто управителен съвет се състои изцяло от наши колеги адвокати от Пловдивската адвокатска колегия), бе постановено и решение на Върховния касационен съд през 2019г., с което бяха признати за неравноправни 8 клаузи от общите условия на фирма за бързи кредити⁶. Примерите за приноса на адвокатите за идентифициране на неравноправните клаузи и незаконосъобразни практики на фирми за бързи кредити са многобройни. Би трябвало точно институцията, която представлявате – Комисията за защита на потребителите, да има ясна представа за този принос и да отдава дължимото уважение на адвокатите за тази защита.

Ето защо Софийският адвокатски съвет Ви призовава да разясните смисъла на изказването си и да поднесете извинение на всички български адвокати и цялата адвокатура, като очертаете приноса и за борбата с нелоялните търговски практики и неравноправните клаузи в потребителски договори.

Наред с това намираме за необходимо ясно и категорично да приканите българските потребители да се възползват свободно от правото им на адвокатска защита и консултация с адвокат, когато имат нужда от защита на техни права, включително на правата им като потребители.

Молим също да разгледате настоящата позиция и като искане по Закона за достъп до обществена информация и да ни предоставите информация колко оплаквания и жалби са подадени в КЗП чрез адвокат, адвокатско дружество/съдружие или сдружение за защита на потребители, представлявано от адвокат през последните пет години, както и обобщена информация каква част от тях касаят потребителски договори за кредит.

Адв. Стефан Марчев

Председател на САК

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62022CJ0714>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A62023CO0117&qid=1698689238556>

⁶ <https://banker.bg/2019/08/13/drustvo-za-burzi-krediti-osudeno-zaradi-neravnopravni-klauzi-v-dogovore/>